

Stichting Samenwerkende Kasteelmusea Utrecht

Adres: p/a Langbroekerweg 8, 3941 MT Doorn (Museum Huis Doorn)

Aan de leden van het college van
Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht
in kopie aan de leden van de Provinciale Staten

Doorn, 31 mei 2020

Geacht college,

Op 3 juni a.s. zult u als provinciale staten het Cultuur- en erfgoedprogramma 2020-2023 bespreken.

Als Stichting Samenwerkende Kasteelmusea willen we de provincie complimenteren met dit document waarin een duidelijke visie blijkt op het gebied van cultuur en erfgoed. Meer in het bijzonder willen we onze instemming uitspreken met de doelstellingen en de wijze waarop deze uitwerken voor de Utrechtse kasteelmusea.

*U geeft aan onderzoek te willen verrichten gericht op vernieuwing en uitbreiding van het beleid voor Utrechtse kasteel- en streekmusea. Wij steunen dit van harte en verzoeken u hierbij rekening te willen houden met onderstaande suggesties.

**Tevens staat aangegeven dat subsidies voor de Utrechtse kasteelmusea (rechtstreeks of via de SSK) worden voortgezet en verder uitgebreid. Dit ondersteunen wij uiteraard eveneens; de ondersteuning die de afgelopen periode aan de kasteelmusea is geboden ontwikkelt zich in lijn met het collegeprogramma (ondersteuning bij marketing, bezoekersonderzoek, verbetering administratieve kwaliteit).

Uiteraard hebben we wel enkele wensen/concretisering die we u graag meegeven.

Inleiding

De kasteelmusea in de provincie (Kasteel Amerongen, Huis Doorn, Kasteel De Haar, Slot Zuylen) zijn elk drager van een bijzonder deel van de cultuurhistorie in de provincie. Voor individuele huizen komen daar unieke en ook internationaal- culturele aspecten bij; voor Kasteel Amerongen de verbondenheid met de Republiek met name in de tijd van het Rampjaar (1672), voor Rijksmuseum Huis Doorn de relatie met de Hohenzollerns en de Eerste Wereldoorlog, voor Kasteel De Haar –het grootste kasteel van het land- de internationale adel van de Rothschilds, voor Slot Zuylen de relatie met de bekende Nederlandse Belle van Zuylen.

Landhuis Oud-Amelisweerd, voorheen ook behorend tot de SSK, is helaas geen zelfstandig museum meer. Het Landhuis zelf heeft in de kring van de Utrechtse adel steeds een belangrijke bewoningsgeschiedenis gekend.

Er is alle reden voor de samenleving om deze cultuur- en erfgoediconen met aandacht en zorg te omringen en dat gebeurt gelukkig ook. Wij zijn bv. erkentelijk voor de prioriteit in het Fonds Erfgoedparels die de provincie Utrecht tot heden heeft gehanteerd voor historische buitenplaatsen.

De actuele corona-crisis betekent dat de musea enkele maanden gesloten zijn geweest en pas de komende week weer zullen openen. De (financiële) afloop hiervan is niet te voorspellen. Inkomsten – met uitzondering van subsidies - zijn weggevallen, kosten van beheer en onderhoud gaan door en de komende maanden zal het publieksbezoek aarzelend op gang komen en maar in beperkte mate – door de anti-corona-maatregelen - kunnen worden gefaciliteerd. Dit kan leiden tot vernietiging van veel van hetgeen bereikt is. Huidige steunmaatregelen van de rijksoverheid (NOW-regeling en pakket OCW) bieden tijdelijk soelaas, maar niet voor alle instellingen en zeker niet toereikend.

Concreet hebben we voor u de volgende aandachtspunten:

1. Cultuureducatie

Cultuureducatie is terecht een hoofddoelstelling in het provinciale beleid. De kasteelmusea beschikken niet over budgetten voor educatie en dat geldt ook voor onderwijsinstellingen. Wij vragen u concreet om een bijdrage voor cultuureducatie voor de Utrechtse kasteelmusea in het leven te roepen, op grond waarvan de cultuur van de bewoningsgeschiedenis en bijbehorende collecties/ensembles (Kasteel De Haar, Kasteel Amerongen, Slot Zuylen) en ook meer specifiek de educatie m.b.t. de Eerste Wereldoorlog (Huis Doorn als kenniscentrum WO I) aan nieuwe generaties kan worden doorgegeven.

Uw toespitsing m.b.t. educatie op Kunst Centraal en Landschap Erfgoed Utrecht leidt niet automatisch tot de faciliteiten voor de kasteelmusea om educatieve programma's aan te bieden en te ontwikkelen. Daarom verzoeken wij u (ook) om een meer op de kasteelmusea toegespitst educatieve ondersteuning.

2. Oud-Amelisweerd

Tot medio 2018 functioneerde Museum Oud-Amelisweerd (MOA), maar helaas is het tot een faillissement gekomen. De gemeente Utrecht is eigenaar van het pand en dus primair verantwoordelijk voor toekomstig beheer. MOA was deelnemer in onze stichting en wij hebben het faillissement van MOA betreurd. Vanuit een zeker verantwoordelijkheidsgevoel heeft Huis Doorn, in samenwerking met de gemeente Utrecht en met onze Stichting, vanaf mei 2019 op eigen bescheiden wijze invulling gegeven aan de culturele invulling door inrichting van bescheiden maar interessante exposities (*Utrechtse Wonderkamers*, *Dress to impress*, *Theater van papier* en binnenkort over *de bewoningsgeschiedenis van het Landhuis Oud-Amelisweerd*). Het aantal bezoekers op jaarbasis bedraagt plm. 11.000 en het beweegt zich in stijgende lijn. Vrijwilligers zijn enthousiast. Toch kan Huis Doorn deze activiteit niet voortzetten omdat ze verliesgevend is (€ 50.000 jaarlijks tekort). Om die reden zal vanaf september 2020 het Landhuis Oud-Amelisweerd weer leeg staan.

Wij geven de provincie in overweging met de gemeente Utrecht samen te werken om dit cultuurhistorische erfgoed voor de provincie te behouden. Huis Doorn en de SSK zijn bereid zich hiervoor met hun expertise in te zetten, maar hebben hiervoor geen middelen (NB *in de illustraties van uw nota menen wij Landhuis Oud-Amelisweerd herhaaldelijk te herkennen. Dat geeft ons vrijmoedigheid u hierop aan te spreken*).

3. Ondersteuning kasteel- en streekmusea

De ondersteuning die u in het huidige beleid biedt aan Kasteel Amerongen, Slot Zuylen en aan onze stichting, waarin ook Huis Doorn en Kasteel De Haar deelnemen, is van groot belang voor hun voortbestaan en functioneren. U geeft aan een nieuw museumbeleid te gaan ontwikkelen, een hoger bedrag voor musea te willen reserveren en in 2020 een onderzoek hiertoe te verrichten (Kasteel Amerongen en Slot Zuylen kunnen voor 2021 een exploitatiesubsidie aanvragen).

Uiteraard steunen wij deze ambitie. Uit het beleid m.b.t. marketing, mede gesteund door de provincie, is een substantiële trend tot verhoging van bezoek (vb. Kasteel Amerongen van plm. € 20.000 in 2014 tot plm. € 40.000 in 2019).

In de brief van 22 mei jl. hebben wij al apart uw aandacht gevraagd voor het acute probleem van een tekort aan vrijwilligers bij de her-opening van de kasteelmusea. De groep van vrijwilligers van 70 jaar en ouder (70+) wordt volgens het RIVM tot één van de kwetsbare groepen gerekend en hen wordt afgeraden om naar het museum te komen. Om het probleem van onderbezetting op te lossen wil de SSKU met behulp van financiële steun uit het Noodfonds een studentenpool oprichten om de openstelling tot het einde van 2020 te kunnen garanderen.

Graag willen wij met GS in overleg treden over dit nieuwe beleid, maar we tekenen aan dat hetgeen berikt is alleen in stand kan blijven als condities daarvoor aanwezig blijven.

Met belangstelling kijken wij uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Bestuur Samenwerkende Kastelen Utrecht

A.E.M. de Jong, Kasteel De Haar
F.M. Louhenapessy, Huis Doorn / POPUP MOA
H.H. Sietsma, Huis Doorn / Kasteel Amerongen
L.A.C. van Tuyll van Serooskerken, Slot Zuylen